

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnapon és csütörtökön kétszer
 Előfizetési ár:
 negyedévre 1 ft 25 kr., fél évre 2 ft 50 kr., egész évre 3 ft.

Verkesdőség és Elnöki hivatal:

I. társulat: Sz. Szentesi Sándor új házában,
 hova a kéziratok küldendők.

Erdélyi és más vidéki közleményeket
 a kiadóvataca!

mersékelt árjegyzék szerint számít fel.

A megrabolt egészség.

Nem kell sok bölcsesség annak a belátásához, hogy nemcsak akkor lesz beteg az ember, ha télen fürdőkosztümben szaladgál az utcákon. A betegség ma már tömérdek s úgyszólván a természet minden ereje az ember egészségé ellen küzd.

S ezen eléggé súlyos hatások mellett ott van még maga az ember, aki haszonlesésből szánt-szándékkal tör embertársai egészségének a megrontására. Az üzletember ez, aki embertársának az erejét, a testi épségét megtöri azzal, hogy neki étel gyanánt ad el olyan anyagokat, amiket a jó gazda még a sertések vályujába sem öntene. A legnagyobb lelkiismerettel árulják a csávába való kotyvalékot élelmiszer címen s nemcsak, hogy ahhoz nem való anyagokkal növelik annak súlyát vagy irtartalmát, de bizony tudván, hogy mit cselekszenek, még az egészségre föltétlen káros anyagokat is kevernek bele.

Ha a valódi okát keressük annak, miért van ma annyi beteg, miért van annyi új betegség? — ebben nagyhamar megtaláljuk. Az emberiség egyik része gyilkolja a másikat. Nem fokkal, mint a tanyai gavallér teszi a csárdában, hanem szűr alatt, kártékony élelmiszerekkel s a boldogtalan megmérgezett ezért cserébe még pénzt és jelentékeny üzleti hasznot is juttat a mérgezőnek.

Közegészségügyünk orvosi ellátásának s örnű hibája az a nagy tévedés, hogy az okozatot igyekeznek gyógyítani és nem az okot. Az okot kellene eltüntetni a hatóságai orvos, főorvos és egészségügyi tanácsos uraknak és ne a mérgezést gyógyítanak, hanem a mérgezőt tennék lehetetlenné.

De ez irányban az egész ország területén alig látunk munkát. A főváros az egyetlen, amely az élelmiszerek vizsgálatára külön s hozzáértő személyzettel ellátott hivatalt tart. Utána következik egy nagy semmi, még meg egy nagy semmi, azután jön Szeged, talán az egyetlen a vidéki városok között, mely hivatalos vegyészeti tart. Bár ez sem lehet teljesen kielégítő, mert az állás jövedelme legfőképpen mellékkereset gyanánt tekinthető és a hivatalt ellátó szakférfi sohasem fordíthatja reá teljes munkásságát hasznát.

A többi helyen pedig még ez sincs. Az élelmiszerek hamisítása megátlás nélkül folyik szerte az ország-

ban anélkül, hogy valaki törődne vele, hogy valaki ügyet vegne reá. Ott állunk, vagy ha úgy tetszik: oda süllyedtünk, hogy még a gyermekeink kezébe sem bírnak adni olyan játékszert, amely az egészségügy csak elemi követelményeinek is megfelelné. A csörgetyűtől kezdve a lapdáig mérges festékekkel van festve valamennyi, mert hiszen a mérges festék olcsóbb s bolond volna a készítő, ha a drágább festéket használná, mikor senki sem kényseríti reá.

Igy haladhatunk föl a gyermek-től az emberig. Hány vérmérgezés történt már a mérges festékű harisnyákkal? Sok. Hát miért szabad mérges festékekkel festeni a harisnyákat? Mert ilyesmivel nincs aki törődjék az országban.

Itt a tej, a gyermekek tápszere. A fejlődő emberi test első esésege, amely hivatva van arra, hogy a rendszeres szervezeti férfúvá növekedéshez megadja a csecsemőnek az erre szükségessé alapot. S mennyire hamisítják? A tej hamis lesz már magában a tehénben is, mert azt olyan étellel traktálják, hogy a tej fölghigitott és hamis lesz már akkor, amidőn még ki sem fejték. A tejfelről ne is beszéljünk. Nem egyszer történik, hogy mire a gazdasszony a piacról hazaviszi, két részre válik, mint a rosszul kevert malter. A vajról akárhány esetben kiderült, hogy silány művaj, az úgynevezett margarint, melynek legnagyobb fogyasztói a cukrázások.

Hát a szénsavas ammóniákkal kelesztett cukrázástát s az ugyanily módon készített piaci kenyeret ki deputálja meg? A nagyharang. A paprika jóformán a tejen kívül az egyedüli anyag, amely hatóságai ellenőrzés tárgyát képezi s ez az ellenőrzés nem egyszer konstata, hogy nem csak darával, kukoricaliszttal, hanem homokkal, fűrészpórral és gipszsel is keverték és a paprikás halban fűrészpórt és gipszet eszik, aki nem vigyáz a beszerzési forrásokra.

A táblaolajban az a hír, mert ott van a Provence olivatermésének a tözsdéje. Ennélfogva minden matralista bolt aixi olajat árul. Van-e bennük vajjon egy csepp is az olivafa bogójából sajtot olajból? Nincs. Ázsiai szezam-olajat, legjobb esetben palesztinai jafaolajat kapni a kereskedések nagyobb részében, amiknek voltaképpen az volna a rendeltetésük, hogy a gépek csapágyaira kenessenek. Még a patikák jó részében sem kapni mást akkor, ha mandula-olaj kell.

A fűszereknek törött állapó... való előírásítása egyenesen eltiltandó lenne. Seholy oly tág tere a hamisításnak nem nyílik, mint itt. Aki tíz kilogramm tört fahéjat vesz, örülhet igen nagyon, ha abla fahéjból két kilogramm foglaltatik. Ugyanigy áll a bors, még különben a sáfrány, amelyet nagy értéke miatt példátlan vakmerőséggel hamisítanak, keverve azt úgy a hazai sáfrányvirággal, mint egyéb hasonszerű delői termékekkel, sőt füstölt hússal is.

A bor hamisítása szintén annyira köztudatú, hogy nem érdemes róla beszélni. Hogy vízzel keverik s alkohollalozzák, még csak elmenne a sok nagyobb baj között kisebb gyanánt valóhogy, de keverik ám az egészségre föltétlen ártalmas anyagokkal, így ólomcukorral, amiért a keverő az első intrádrára huszonöt botot érdemelne.

Még az aránylag olcsó só sincs kivéve a hamisítás alól, lelketlen emberek azzal is üzérkednek.

Budapesten akadt pék (hivatalos jelentés bizonyítja), aki nem tett hozzá a süteménybe, hanem azt az ártalmas kurkuma-festékekkel festette sárgára.

Ki figyeli azt meg, hogy honnan s mely vízből van véve az a jég, amit kávéházakban hűtőül nem az itatok mellé, hanem az itatokba raknak. Ha az valami állott tó vizéből került, hány fertőző anyag lehet abba belefagyva? Ki figyeli meg a szikvízgyárakat, hogy micsoda vízből készítik a szódát? Ki ellenőrzi az ásványvíz rak-tárak árúit, hogy természetes vagy csinált vizek-e azok? A nagyharang.

És azután így vagyunk tömérdek élelmi és élvezeti anyaggal. A statisztika például tisztán bizonyítja, hogy magában Jamaikában több jamaikai rumot fogyasztanak el, mint amennyit az egész sziget cukornádtermése előállítani bír, mégis azért a jamaikai rumot minden butikban mérik. Tudvalevő, hogy a rumot a cukornád gyökereiből lepárolás útján nyerik s ennél fogva az teljesen fehér színű szesz, a mely csak a hordótól kaphat néminemű halavány szalmasárga színt, mégis nálunk nem is rum, amely nem sötétbarna s bár ennélfogva föltétlenül bizonyos, hogy mind festett és hamisított, a hatóságok semmi okot nem látnak a közbelépésre.

Tömérdek ilyen dolgot lehet fölhozni, amik még a laikus szemével is láthatók, még sem törődik velük senki. A vendéglők eldobott, szennybe gázolt dugóit, klórral kifehéritev újra új gyanánt vesszük meg, amiként az in-

get is a mosóné klórral fehériti s a saját fényes mellpáncélról, melynek tisztasáért busás árt fizet, szivhat mindenki a tüdejébe ártalmas légbeli anyagot.

Ez mind végtől-végig az egészség megrablása. Az ember nem tehet róla, mert nem tudja, hogy a dolgok így állanak, de vajjon ha tudja is, mit tehetne ellenébe? Semmit. Ugyanazt, amit a többször említett nagyharang. No igen, mert nálunk az okozat gyógyítatik és nem az ok s a beszerzett fertőtlenítő készülék mellett ott áll egyensúlyozóló a bacillustenyészto vendéglőnk is.

Magában a dologban pedig abszurdum volna helyi érdekeket keresni. Országos baj ez. A kereskedő maga sem tudja, hogy hamis árút árul, mert hiszen neki is hamisan küldik. Erre ugyancsak jó példa a fiúmei borynagykereskedő, aki két vitorlányi bort akart vám nélkül becsempészetni a magyar földre Olaszországból. De rajta csípték a «tengeri nyúlak» s akkor kiderült, hogy ez a bor voltaképpen nem bor, mert tisztán vízből, alkohollal és aetherikus olajokból áll, cukorral elegyítve. Hát körülbelül így van vele a többi is. A hamisítás dolga oly internacionális, akár csak a kasszabotérés. Hanem azon aztán az államnak kellene segíteni, hogy az élelmiszerek hamisításának Afendakisz Petriklesei ne juthassanak be hozzánk.

Életpályák.

Az intézetek ajtai hosszú két hónapra bezárultak. A tanuló-ifjúság haza ment pihenni. S tekintve a mindig nagyobbodó tananyagot, s az ezzel járó óraszámok sokaságát, — a pihenést ifjúságunk jól kiérdemelte.

Eltelt azon idő, midőn csak néhány tárgyból állott az évi kurzus, s azzal végezte iskola-éveit az illető. Magániszegalmazó volt az fenntartva, hogy tovább képezze magát.

Ma az iskola valódi nevelő s képző intézet. A stúdiumok alatt görnyednek ifjaink, s talán azért van köztük anny megélemedett korhoz illő komoly karakteres kinyomtat, hogy az ifjú kedélyt túlsok leckeórával a szó teljes értelmében kiölik.

Radikális reform kell ide, míg iskoláinkban a mértékelt meg tudjuk találni. Vajdiki is eleget a kérdés, de rák módjára, nem halad előre.

Nincs elég bátorságuk a tanférfiaknak, hogy a kérdést meg tudják oldani. A hányat megkérdezznek, az mind lavíroz s mindegyik diéhinnust zeng a saját tárgya mellett, mint melyet még nagyobb mérvben kéne tanítani. S a teméntelen országos szaktanácskozások végeredménye: kis mise, nagy mise, az egészből semmi se.

Itt természetesen mindenféle középiskoláinkról van szó, s nem az alsóbb intézetekről, meg az egyetemekről.

De ha elismert tény is középiskoláink tulterheltsége, az is köztudomású, hogy ifjaink jó nagy része még mind a jogi pályára tódul. Nézzék bárki meg a két magyar egyetem népességének a kimutatását, allitásunk igazságára azonnal rájön.

A jogi fakultások népessége az egyetemi létszám harmegyedét teszi!... Ehez jön még az országban lévő tíz jogakadémia, ezerszáz haligatával.

Ez sajnos jelenség, mivel jogi pályával ma már nehéz nálunk karriert csinálni. A jogot végezték rég túlhaladta a fiatal férfi korát s aránylag kis fizetéses állásban szenved a roppant nagy konkurrenczia miatt. Azonkívül nálunk a hivatalnokok nincsenek valami briliánsul fizetve. Ausztriában például, kétszer akkora a hivatalnok fizetése, mint nálunk.

Nem jobban tennék-e ifjaink, ha oly pályára mennének inkább, ami a gyakorlati megélhetés terén mozog, mint például az ipari és kereskedői pályák?

A középosztály ifjaiból telik ki a sok jogász. Ha ezen sok ártalmas intelligens elem az ipar, a kereskedés terére vetné magát: mennyire más lenne iparunk, kereskedelmünk, ha a nemzet értelmes osztálya okkupálná azt.

Vetkezzük le a hagyományos szellemet: hogy az iparosnunka durva kéznek való és a pudli mellett allani megszegyenitő.

Vajjon miért?

Hát nem a telen olvastuk, hogy Angliában nemcsak az intelligens elem görnyed napestig a pudli mellett és nemcsak a lordok fiait, hanem királyi hercegek fiait is.

De más is ám az angol ipar, kereskedés. Ugyaníly pártolásban részesül más nemzeteknél is e két iparág.

Nálunk — ha nem is akkora mérvben mint régtente, de még mindig nagy az előítélet. Kínlódunk a jogi pályán, mert az illő az úrfihoz, ki egy fejfel magasabbnak érzi magát a kereskedő, iparos pályára menőnél, — holott valódi szánalmas párta, ki vaktában megy neki az életnek, eltöltve egész életét zárt levegőjű szobában, lassú előhaldással, szánalmas kis fizetéssel.

A jogi kurzuson mindenki feszit, elkülvitve magát a kereskedő és ipari pályákra menőktől, később az életben családot alapítva azzal nyomorog, míg a lenézett iparos, kereskedő ifjak életük delén vagyónra tesznek szert.

Jó lesz a szülőknök gondolkoznia a nyári hosszú férta alatt e kérdésről, s ne küldjék fiaikat mind a gimnáziumokba, hogy onnét lépjenek a jogi pályára. Legyünk végre mi is praktikus nemzet, s járjunk a biztos megélhetési úton, ne a csillogó, de koldus pályákon.

Rémes gyilkosság Csongrádon.

Ugy látszik, hogy az egyébként csöndes Csongrádon évről évre fordul elő egy-egy borzalmas gyilkosság, vagy rablás céljából, vagy pedig más érdekből. A mostani egyetlen gyilkosság áldozata egy erőtelj duzzadó, 21 éves, magas növésű, szép fiatal ember, kit kedden hajnalban halva találtak tanyai lakásuk közelében, a kertben. A gyilkosság elkövetésével a szerencsétlen fiatal ember mostoha anyja van vádolva, a ki a bíróság börtönébe került. A borzasztó eset részleteiről a következőket írják Csongrádról:

Keller Sándor jómódú földesgazda hasonló nevű fia a kettős ünnep alkalmából, június 28-án, vasárnap haza jött a városba. Itthon aztán barátaival elmulozott és csak hét-hét este felé, kissé álmos fejfel ment ki a tanyára, hol falatozott, de csakhamar magára öltve subáját, a kertbe sietett, lefeküdt és el is aludt Bizonyára nagyon mélyen aludt, mikor a gyilkos, borzasztó tettének elkövetése végett hozzá sompolygott egy három ágú vasvillával, mellyel a szerencsétlen fiatal embert agyonszúrta. A szúrásnak közvetlen közelről kellett történni, mert a villa egyik ága az áldozat bal szemén, a másik ága a balhallatékön és a harmadik a koponya hátulsó részén hatolt be. Az orvosi vélemény szerint mindegyik szúrás halált okozó volt. De a gyilkos nem elégedett még meg borzasztó munkájával, hanem a szegény fiatal ember mellett és fejét is több helyen megsértette.

A hétfőn este 10 és 11 óra között elkövetett gyilkosságot csak kedden hajnalban véteék észre. A hullát haza szállították a temető halottas kamrájába, hol megtörtént a boncolás. Megállapították, hogy a gyilkosságot a tett helyén talált háromágú vasvillával követte el a tettes. A villa pedig a Kellerekt tulajdonja. Már kedden, kellő időben megindította a nyomozást Turcsányi Lajos rendőrbiztos és a m. kir. csendőrség.

Először is a meggyilkolt mostoha anyját, Kajtár Ilkát vették vallatóra, aki azonban mindent konokul tagad. Ezúttal ez a kegyetlen aszszony, állítólag már a harmadik mostoha gyermekét földelte el.

Ezelőtt mintegy tíz évvel, midőn Keller Sándor özvegyesgre jutván, újra megházasodott és nőül vette Kajtár Ilkát, a házasság után nem sokára egy ártaian 10 hónapos csecsemőt, az első asszony után maradt legkisebb árvt találtak holtan bölesőjében. A kis teremtésen a kulerőszak semmi nyoma sem volt észrevehető s ezért a vizsgálatot meg kellett szüntetni. Majd nem sok idő elteltével egy 8—10 éves gyermek pusztult el a Kellerekt tanyájáról. A vizsgálat, a gyanú a mostoha anyára irányult akkor is; be is volt fogva hosszabb ideig, de a gyermek-gyilkosságról semmit sem akart tudni: kiszabadult.

Az első asszonynak egyetlen egy fia volt már akkor életben, Sándor, a mostan megölt. Ezt a fút elvitte magához a nagyapja és ennek a házában növekedett fel. Nem régiben került haza a szép fiatal ember edes apja házához, a hol a mostohája látszólag szivesen fogadta. Ha a gyilkosságot csakugyan a mostoha anya követte el, csupán abból az okból tette, hogy a férje szép vagyonát az ő edes gyermekei örököljék. Ezért kellett az első asszony három gyermekének elpusztulni.

Ugy értesülünk, hogy az asszony testvére is, aki tudt a gyilkosságról, be van fogva. Elrejtett két tanu előt így szólt az öcséséhez: »Ha harapófogóval csipkednek is, akkor se vallj semmit. Majd kieresztenek aztán bennünket.«

A szerencsétlen Keller Sándor hulláját szerdán helyezték örök nyugalomra a nagyközönség részvete mellett.

A gyermekek sorsa.

Nem multa, sed multum. Régi pedagógiai élv és még sem követik. Az elcni és középiskola versenyeznek egymással a gyermek agyának megterhelésében. Kilenc, tíz éves fiúk nehéz filozóphiái definíciókkal, politikai földrajzzal, pragmatikus históriával és még számos elvont elmélettel foglalkoznak. Még gyermekcipőkben vannak és már is megösmérik az élet keserűségeit. Aki a küzdelmet nem bírja meg; aki szenge korában száraz theóriákkal nem tud megbirkózni, az előt bezaródik a tudomány csarnoka. Hany boldog család élet lesz áldozata e szerencsétlen versenynek! Az apa az anyát, ez viszont az apat; a tanító meg a tanár mindakettőt okolja, ha az a gyöngö, fejletlen fiú a tulzott követelményeknek nem tud megfelelni. Egyik sem akarja a hibát önmagában megtalálni. Pedig az bizonyos, hogy a hiba a legtöbb esetben nem a gyermekekben van.

Igazat adok annak az apának, aki a kenyérért egész áldott nap törizűzza magát, az anyat teszi felelőssé a gyermek testi épisége, rendezése és észben tanulmányi előmenetele miatt; de viszont igazat adok annak az anyának, aki házi teendői középett az apától várja, hogy szükség esetén kellő szigorral lépjen föl. Nézzen utána, — bármennyire is el van foglalva — tudakozódjék, hogy és miképp tanul a gyermeke?

Az anya folytonosan együtt van a gyermekkel, tapasztalati tény, hogy vele szemben makacsabbak, követelőbbek.

Ne gondolja az apa, hogy eleget tett atyai kötelességének, ha fiúért a tudját lefizette, a könyveket megvásárolta és a tanuláshoz szükséges kényelmet biztosította. Ez a lehetőség minden apának természetes kötelessége. Éber szemekkel kísérje fia haladását és rögtön résen legyen, amidőn hanyatlást, vagy visszacséset konstatálnak a tanítókt. — A tetlen szemrehányas akár az egyik, akár

a másik részről — pláne a gyermek előtt — még inkább súlyosbítja a helyzetet.

Igazat adnak annak a tanárnak, aki hivatásának magaslatán állva, nem tömi tele azt a kis agyat megemészthetetlen anyagokkal, hanem a kis gyermek agyának, gondolkodásának fejlesztését tűzi ki céljául: ha hosszú megfigyelés után, tehetség hiánya miatt, kénytelen más pályára utasítani a gyermeket.

De nem tudok belenyugodni abba, hogy akár egy önmagát egész nap cicomázó, hanyag, rendetlen anya; vagy a hivatásában pontos és tehetséges ugyan, de sűrűzni, kártyázni, szóval szórakozást kereső apa; avagy egy tudós ugyan, de a pedagógiában, pszichológiában teljesen járatlan tanár miatt egy ember élete, jövője legyen kockázatlan.

Ha a szülők valóban teljesítik kötelességeiket; ha a tanár ésszerűen fogja föl hivatását, még akkor is a mai rendszer mellett óriási feladattal kell megküzdeni a törekvő tanulóknak.

Manapság a középiskolában oly nagy a tanulni való anyag és annyiféle, hogy bizony a tanuló minen idejét abszorbeálja.

Hallgassunk csak egy érettségi vizsgálatot végig; szinte megabamuljuk az ifjú agyat. Hát nehéz tantárgy nagy terjedelmű anyagát kell az agyban egyforma világosságban ébren tartania.

Az érettségi vizsgálaton követelt anyag bátran az egyetem tananyaga lehetne. Az egész magyar, német, (latin), görög (francia), irodalom és grammatika, stílusztika, poétika, retorika, história pragmatikus alapon, felsőbb mathézis és physika, mindmeggányi valóságos filozófiai magaslaton követelevé.

Hallottam Párisban a baccalaureátusi vizsgálatokat; de teljes objektivitással mondhatom, hogy követelések vagyunk érettségi vizsgálatainkon.

Mi következik ezekből? Tanulóink a középiskola kezdetén, sokan a derekán végkép kidülnék és a kereskedő meg iparos pályákra lépnek. Bukott deákok menhelye a kereskedő meg iparos pálya. Az nagyon is új keletű, hogy felsőbb kereskedelmi iskolainkba jeles tanulók is beiratkoznak. Szomorú annak az országnak közgazdasági állapotán, melyben a kereskedelmi és iparos pályán kevésbé tanult elemek foglalják el a tért.

Még nem tartunk ott, hogy belássuk azt, hogy Magyarországnak egyelőre nem nagy tudósokra, hanem intelligens, tanult, széles látókörű, európai műveltséggel bíró kereskedőre, iparosra van első sorban szüksége. Csak gazdag országban fejlődhetik zavartalanul a tudomány.

Azok pedig, akik végig küzdötték magukat a középiskolán, érettségítettek: szinte belefáradtak a tanulásba alig 17—18 éves korukban. Innen van a sok ősgogonc, ősvorsonvendék és annyi pályatévészett fiatal ember.

De másrészt tekintve a csekély számot, amely ideig juthatott, ott állunk, hogy a hivatalnok pálya egész vonalán munkaes erőhiány mutatkozik. Törvényszék, posta, pénzügy, közoktatás stb. ágak terén hirdett pályázatok meddők maradnak.

Valóban ideje, hogy az irányadó körök behatódobban elmélkednek közoktatásügyi állapotunk fölött és nem elégszenek meg a külső fölcsinnel; hanem a mélyére, gyökereire hatolnak a tanügy összes kérdéseinek. Hiszen a haza jövő nemzedékéről, szeretett gyermekeinkről van szó.

Felhívás!

Iparos polgártársaim értekezletének megbízásából kérdést intézvén az orsz. kiállítás igazgatóságához az iránt, vajjon lehetséges volna-e, az iparosoknak és kereskedőknek családtagjaikkal együtt az orsz. kiállításnak kedvezményes látogatása és e látogatásnak esetleg nyom eredményéről a következőkben számolok be:

1. A kiállításnak kedvezményes árban leendő látogatása négy napra terjedően is lehetséges, mely esetben az ezen csoportban

résztvevők a négy napra 8 ftr 40 krt fizetnek, menettérti jegyek, lakás, ellátás és kiállítási belépő-jegyek élvezéséért.

2. A két napos kedvezményben részesülő csoportjában, hasonló kedvezményekért egyenként 6 ftr 08 krt fizetnek.

3. Családtagok e kedvezmények egyikében sem részesülhetnek.

Értesitem ennél fogva az önálló kereskedőket, iparosokat és ipari segédmunkásokat, hogy ezen fentről kapott tájékoztatás alapján, a fent említett értekezlet határozataikat most már két aláírási ívet bocsátottam ki, és pedig egyet azon csoport részére, mely a kiállítás meglatogatását négy napra, és egyet azon csoport részére, mely e látogatást két napra tervezi.

Felhívom ennek folytán az érdekelteket, hogy az egyenként elhordott íveket, részvételük esetén, e részvételhez képest aláírni sziveskedjenek, megjegyzvén, hogy az aláírás kötelező és hogy a kiállításra való felrúndulás fent említett kedvezményes díjai az aláírásokról azonnal lefizetendők.

Aláírásí vizet a kiállítás irapartusületnél és nálam is található és aláírható.

Az aláírás végleges határideje f. hó 11-ikének esteje; a felrúndulás f. hó 22-én lesz. Szentes, 1896. július 8.

Nyiry Gyula,
tanácsnok.

UJDONSÁGOK.

Szentes, 1896. július 9.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád-vmegye közigazgatási bizottsága a f. hó 10-én, holnap délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülést a szokott helyen. Ugyanaz nap délután 3 órakor pedig a fegyelmi választmány ülésez.

— **Választások a városnál.** A Szentes város közigazgatási gépezetében iredésben levő szántisztási és irnoki állás betöltése céljából, a f. hó 20-án délelőtt 9 órára hivta össze a városi képviselőtestületet választó közgyűlésre Csátó Zsigmond dr. alispán, mint a tisztújítószék elnöke. Az adószíti állásra pályáztak: Szépe Kálmán, Szeder Ferenc, ifj. Varga Imre, Koncz Gábor, Csikpalfalvi Bíró Aladár, Farkas Lajos és Balogh Antal; az irnoki állásra pedig Szatmári Soma, H. Szabó Imre, Csús Antal, Farkas Lajos, Szeder Ferenc, Bartha Géza, Vass Lajos, Soós János és Czibus József. Az ugyanezen állásokkal egyidejűleg pályázatra kiirt ügyességédi állásra pályázó nem került egy se.

— **A sertésállomány pusztulása.** Mindenféle járványos nyavalyák ugyancsak tizedelik országunkban a sertésállományt. Így vármegyénkben ujjában Sövényházyan lépett fel járványosan a sertésorban. Szentesen pedig az állami kerületi állatorvos is konstatálta már a sertésvész pusztítását, minek folytán a város egész határára szükségessé lesz a legszigorúbb zárlatot elrendelni. A szomszédos Pest-Pilis-Solt vármegyének pedig egész területe zár alá van véve, ugyancsak a sertésvész miatt.

— **Esperességi közgyűlés.** A csanád-csongrádi ágost-évang. esperesség a f. hó 21-én tartja meg rendes éves közgyűlését, ezúttal Szegeden. A közgyűlésen Petrovics Soma esperes szentesi evang. lelkes elnököl és ezúttal bontják fel az esperesség világi felügyelőjére beérkezett szavazatokat és hirdetik ki a választás eredményét.

— **Tisztújítás Csongrádon.** A Tiszajobbparti testvérvárosban, Csongrádon a mult hó végén volt általános közszégi tisztújítás, mint ottani lapírunka, a »Csongrádi Lap« panasolja, a választó polgárok laza érdeklődése mellett let: megtartva, amennyiben 3000-et haladó választó közül talán 150 ha megjelent a választó közgyűlé-

sen. A választás eredménye egyébként azt igazolja, hogy Hegyi páter odaát végképen eljártotta kis játékait. Megválasztottak ugyanis: bírónak Piroská István; II. bírónak Forgó Gergely; tanácsbelieknek: Kajtár Sándor, Ornyik Mihály, Lantos Antal és Gulyás György; tiszteletbeli tanácsnokoknak: ifj. Tari László, Greskovics Ferenc, Bartók István, ifj. Farkas Antal, Fekete Farkas, Forgó G. György, Bába Rókus és Mészáros Gáspár; pénztárosnak Székely Gáspár; közgyámának Mészáros Károly; adószedőnek Gilinger Lajos; ellenőrnek Krauner Antal; számtisztnek Lilienthál Emil; nyilvántartónak Krauner Dezső; levéltárosnak Molcz Lajos. Segédjegyzők lettek: Kucséra Ferenc és Keviczky Sándor, utóbbi ez ideig tömörkényi jegyző volt; iktató-kiadó Keviczky Endre; rendőrbiztos Turcsányi Lajos és irnokok: Miskolczy Ferenc, Pintér Ferenc és Lichtenstein Ignác.

— **Jámbor szamárrugásnál** egyébként alig minősíthetjük azt a vad kirohanást, melyet ellenünk a konclesi »Szentesi Lap« szerkesztősége intéz azért, amiért nem találtuk jónak a Szentesről most távozott szántársulat előadásait, miket ő az egekbe felmagasztalt. Nagyon szokatlan dolog ugyan és alig fordult még elő a hírlípirás történetében, hogy egyik újság a másiknak a színi bírálatát fölülbíralgassa hozzá olyan otromba modorban, ahogy a város zsírján elődó »Szentesi Lap« cselekszi; de ez a fölülbíralat olyan hízelgő ránk nézve, hogy ezúttal meg kell bocsátanunk a jámbor szamárrugásban megnyilatkozó ripókséget. Mert ime, a szent együgyűség azt vallja, hogy a közönség azért nem látogatta a színi előadásokat, mert mi agyonbíráltuk azokat. De hát ő meg, a jámbor szamárrugásban tetszelgő felmagasztalta ugyan-ezeket a színi előadásokat s így most már ebből logikus az következik, hogy a színházlátogató közönség mégis csak többre becsüli a mi bírálatunkat az övéinél és inkább azok után is indul. Amit különben igen helyesen cselekszik, miután jól tudja, hogy mi nem seftelünk sem elvvel, sem hivatalokkal, sem semmi más téren, így üzleti érdekből való dicséridákkal vagy gáncsokkal sem.

— **Halalozás.** Egy Csongrádról kapott gyászlap tudatja velünk, hogy ott a »Csongrád és Vidéki Takarékpénztár« könyvelője, Weisz Tivadar, akit Szentesen is széles körben ismertek mint szorgalmas magántisztviselőt, a f. hó 4-én éjjel meghalt. A boldogultnak temetése a f. hó 6-án, délután volt Csongrád város közönségének élénk részvétél.

— **Hangverseny.** Tornyai Zénó fiatal hegedűművész hangversenye, melyről már lapunk előző számában megemlékeztünk, a f. hó 12-én, vasárnap este 8 órakor lesz a városi színházban, a következő műsorral: 1. Chanson Polonoise grand magna — Winiasvzyktól, hegedűn előadja Tornyai Zénó. 2. Zongorán kíséri Körössy György zongoraművész. 3. Scène de la csárdá, Sarasate-tól, hegedűn előadja Tornyai Zénó. 4. Gyermekek, fantasie, Körössy-től, zongorán játsza a szerző. 5. Caprice bravour, Joachimtól, hegedűn előadja Tornyai Zénó. 6. Mazurka, Chopin-tól, zongorán játsza Körössy György. 7. Moise, fantasie (egy húron) Paganini-tól, hegedűn előadja Tornyai Zénó. Végül magyar népdalok a hely-

beli cigány zenekar kíséretével játsza Torna y Zénó. A helyárok a nálunk szokott színházi helyárok lesznek s a fölöttébb érdekesnek ígérkedő művészsere jevek változatos és előjegyezhető lesznek Banyai József utódi kereskedésében.

— **Ismeretlen hulla.** A szegedi rendőrkapitányság körözvényben arról értesíti a szentesi rendőrséget, hogy ott a Tiszából a napokban egy 23—25 év között levő ismeretlen nőnek mar feloszlásban levő hulláját fogták ki. A hulla öltözéke és leírása tekintetében közelebbi értesítést a rendőrkapitányság nyújt az ez iránt érdeklődőknek.

— **Országos vásárok.** A szomszédos H.-M. Vásárhelyen, mint erről már hírt adtunk, a f. hó 11-én, tehát e hét szombatján kezdődik az idei nyári országos vásár. Karagazon pedig a f. hó 12-én és 13-án lesz a nyári országos vásár megtartva.

— **Mustralovak eladása.** Mezőhegyesen, az állami birtokon a f. hó 19-én délelőtt, 13 drb igás ló kerül árverés útján eladásra. Felhívjuk e körülményre a gazdálkodó osztály figyelmét.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 krig méterkint, — sima csikos, kockázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. megrendelt árú, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájczba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (1)

Köszönetnyilvánítás.

Mint hogy kimondhatatlan fájdalomban magamat képtelenség érzem, mindazoknak, kik szeretett Ottokár-fiam oly korán bekövetkezett halála alkalmából hozzám vigasztaló nemes érzelmi leveleket intéztek, külön-külön válaszolni, az azokban tartalmazott részvételt ezen az úton fejezem ki mély köszönetemmel, különösen az elhunyt fiam tisztársainak, valamint a szentesi polgári olvasó egyesület tisztelt tagjainak.

Kelt Nagy-Szebenben, 1896. július 4.

Özv. Hójké Mártonné.

Irodalom.

A «Vasárnapi Ujság» július 5-ik száma 24 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: «Dismagyar öltözetek az ezredévi ünnepeken» (képekkel: Stefánia özvegy trónörökösné főhercegnő és Blanka főhercegnő magyar diszben, báró Jósika Samuné, báró Banffy Dezsóné, gróf Apponyi Lajosné, gr. Esterházy Ferenczné, Beniczky Bajza Lenke, gróf Bethlen Andrasné, gróf Zayné, Munkácsi Mihály, Perczel D., gróf Pejacsevics Tódor, s b diszmagyarban fölvet arczképével). — Költemény: «Pusztaszer» Lampérth Gézától; «Vérszerződés» Bartók Lajostól. Regénytár: «Züdoerek.» Regény, Irta Gyarmathy Zsigáné (Neogrady Antal eredeti rajzaival); «Senki fia» Verne Gyula regénye (a francia kiadás képeivel). — «Terebesi-leányok.» Elbeszélés. Irta Barsony István. — «Egy szegény polip története.» Humoros rajz Búvártól. — Heinrich Gusztáv, tanügyi a kongresszus elnöke (arczképpel). — «A pusztaszeri Árpád-émlék» (képekkel Jantyk Mátás és Paur Géza rajzai és Erdélyi fényképe után). — «Erkel szobra Gyulán» (képpel) A szobor leleplezési ünnepeiről. — A biharmegyei és nagyváradi múzeum (képpel). — «Az ezredévi ünnepek.» — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Együveg, stb. rendszer heti rovatok egészítik ki a lap tartalmát.

A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Ujdonságok-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, egyetem-útca 4. szám.) Ugyanítt megrendelhető a «Képes Néplap», a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonatöze. (Bpest, júl. 8.) A mai kész-árúzet hangulata szilárdabb volt. Buzában a jó kinalat igen élénk keresletre talált, minek folytán az irányzat lényegesen megszilárdult. A forgalom 5—7% krral magasabb árak alapján fejlődött és körülbelül 45.000 mm.-ra tehető. Sajátos körülmény, hogy a készárúzet, főleg pedig a búzaforgalom ily szilárd volt a lanyha határúzzel szemben, minek oka azonban ott rejlik, hogy ma-maink ez időtájt rendszerint sokat vásárolnak a régi búzából, és az új termés után keverési célokra használják fel. Ehhez az idén annál inkább van okuk, miután a jelenlegi túlságos esőzés nem annyira a terméseredmény mennyiségét, mint inkább minőségét rontja és így bizonyos sok hátránya lesz az új gabonának a tavalyival szemben. Az árak búzában 6.50—7 frt között ingadoznak. Z. a. b. a n alapon mecsappant a vásárlási kedv, miután a fogyasztás fedezte magát egy időre. Az árak lényegesen csökkenése avval magyarázható, hogy a terméskilátások zabnál kitünőek. Egyéb gabonaművekben gyenge volt a forgalom, változatlan árak mellett.

Vasúti menetrend.

(Érvényes 1896. május 1-től)

Budapest—Szolnok.

Budapestről indul 8 óra 30 p., 9 óra 40 p. reggel, 3 óra 15 p., 5 óra 45 p. délután, 7 ó. 5 p. este, 11 óra éjjel.

Szolnokra érkezik 11 óra 21 p. délelőtt, 12 óra 21 p. délután, 6 óra 52 p., 9 óra 02 p., 10 óra 13 p. este, 3 óra éjjel.

Szolnok—Budapest.

Szolnokról indul 2 ó. 24 p., 3 ó. 37 p. éjjel, 5 óra kor, 8 óra 39 p. reggel, 3 óra 35 p., 4 óra 13 p. délután.

Budapestre érkezik 5 óra 45 p., 7 óra kor, 9 óra 15 p. reggel, 12 ó. délbe, 6 óra 20 p., 8 óra 10 perc este.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. MÁTEPPY FERENC.

Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Föld-eladás.

400 katasztrális hold szántóföld, legelő és kaszáló eladó.

Tudakozódhatni ez iránt lapunk kiadóhivatalánál.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszér ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik közvényne, csúznál, tagszaggatásnál és meghűlésknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyarkorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszér, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. **40 kr., 70 kr.** és 1 frt. üvegenténi árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; forráktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget «Horgony» védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csúsz, és kir. udvari szállító, Rudolstadt (Thüringia).

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyúk rozsdá ellen védve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százas és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedés, nyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Ebermérileg, mérlegek házi használatra, barommérileg.

Commandit-társaság szivattyú- és mérlog-gyártása.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6. sz.